

KONVENCIJA DĖL JURISDIKCIJOS, TAIKYTINOS TEISĖS, PRIPAŽINIMO, VYKDYMO IR BENDRADARBIAVIMO TĖVŲ PAREIGŲ IR VAIKŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ SRITYJE

Sudaryta 1996 m. spalio 19 d.

Valstybės, pasirašiusios šią Konvenciją,
svarstydamos būtinybę gerinti vaikų apsaugą tarptautiniu mastu;
siekdamos išvengti savo teisės sistemų prieštaravimų, susijusių su jurisdikcija, taikytina teise, pripažinimu ir vykdymu, vaikų apsaugos priemonių srityje;
prisimindamos tarptautinio bendradarbiavimo svarbą vaikų apsaugai;
patvirtindamos, kad svarbiausia yra vaiko interesai;
pažymėdamos, kad reikia keisti 1961 m. spalio 5 d. Konvenciją dėl valdžios institucijų įgaliojimų ir taikytinos teisės nepilnamečių apsaugos srityje;
norėdamos šiuo tikslu nustatyti bendras nuostatas, atsižvelgdamos į 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją;
s u s i t a r ė dėl šių nuostatų:

I SKYRIUS KONVENCIJOS TAIKYMO SRITIS

1 straipsnis

1. Šios Konvencijos tikslai:
a) nustatyti valstybę, kurios institucijos turi jurisdikciją imtis priemonių apsaugoti vaiko asmenį ar turtą;
b) nustatyti, kokią teisę turi taikyti tokios institucijos vykdydamos savo jurisdikciją;
c) nustatyti tėvų pareigoms taikytiną teisę;
d) užtikrinti tokių apsaugos priemonių pripažinimą ir vykdymą visose Susitariančioiose Valstybėse;
e) suformuoti tokį bendradarbiavimą tarp Susitariančiųjų Valstybių institucijų, kurio gali prireikti šios Konvencijos tikslams pasiekti.

2. Šioje Konvencijoje sąvoka „tėvų pareigos“ apima tėvų valdžią ar bet kokią analogišką valdžios santykį, nustatantį tėvų, globėjų ir kitų teisėtų atstovų teises, galias ir pareigas vaiko asmens ar turto atžvilgiu.

2 straipsnis

Konvencija taikoma vaikams nuo jų gimimo momento, iki jiems sukanka 18 metų.

3 straipsnis

1 straipsnyje nurodytos priemonės gali visų pirma būti taikomos:
a) tėvų pareigų priskyrimui, vykdymui, panaikinimui ar apribojimui bei jų perdavimui kitiems asmenims;
b) globos teisėms, įskaitant teises, susijusias su rūpinimusi vaiko asmeniu, ir ypač su teise nustatyti vaiko gyvenamąją vietą, taip pat bendravimo su juo teisėms, įskaitant teisę paimti vaiką ribotam laikui iš jo nuolatinės gyvenamosios vietos į kitą vietą;
c) globos, rūpybos ir analogiškoms institucijoms;
d) asmens ar organizacijos, kurie turi rūpintis vaiko asmeniu ar jo turtu, atstovauti ar padėti vaikui, paskyrimui ir funkcijoms;
e) vaiko įkurdinimui globėjo šeimoje ar institucinėje priežiūroje arba *kafalos* ar analogiškos institucijos teikiamai globai;

- f) atsakingo už vaiką asmens globos priežiūrai, kurią vykdo valstybės institucija;
- g) vaiko turto administravimui, išsaugojimui ar perleidimui.

4 straipsnis

Konvencija netaikoma:

- a) tėvų ir vaiko santykių nustatymui ar užginčijimui;
- b) sprendimams dėl įvaikinimo, pasirengimo įvaikinti priemonėms, įvaikinimo panaikinimui ar atšaukimui;
- c) vaiko vardui ar pavardėms;
- d) emancipacijai;
- e) išlaikymo pareigoms;
- f) turto patikėjimui ar paveldėjimui;
- g) socialinei apsaugai;
- h) viešosioms bendro pobūdžio priemonėms švietimo ar sveikatos apsaugos srityje;
- i) priemonėms, taikomoms vaikams padarius baudžiamuosius nusižengimus;
- j) sprendimams dėl prieglobsčio teisės ir dėl imigracijos.

II SKYRIUS JURISDIKCIJA

5 straipsnis

1. Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, teisminės ar administracinės institucijos turi jurisdikciją imtis priemonių vaiko asmeniui ar turtui apsaugoti.

2. Atsižvelgiant į 7 straipsnį, tais atvejais, kai vaikas pakeičia nuolatinę gyvenamąją vietą ir persikelia į kitą Susitariančiąją Valstybę, jurisdikciją turi naujos nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės institucijos.

6 straipsnis

1. Vaikams pabėgėliams ir vaikams, kurie dėl jų valstybėje vykstančių neramumų yra tarptautiniu mastu perkeltami, Susitariančiosios Valstybės, kurios teritorijoje tokie vaikai yra dėl jų perkėlimo, institucijos turi jurisdikciją, nurodytą 5 straipsnio 1 dalyje.

2. Ankstesnės dalies nuostatos taip pat taikomos vaikams, kurių nuolatinės gyvenamosios vietos nustatyti negalima.

7 straipsnis

1. Tais atvejais, kai vaikas neteisėtai išvežamas arba laikomas, jurisdikciją ir toliau turi Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyveno prieš pat jo išvežimą ar laikymą, institucijos tol, kol vaikas įgyja nuolatinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje, ir

a) kol kiekvienas asmuo, institucija ar kuri nors kita organizacija, turinti globos teises, pritaris vaiko išvežimui ar laikymui, arba

b) kol vaikas bus išgyvenęs toje kitoje valstybėje bent vienerius metus po to, kai asmuo, institucija ar kuri nors kita organizacija, turinti globos teises, sužinojo arba turėjo sužinoti vaiko buvimo vietą, nėra jokio tuo laikotarpiu pateikto ir dar nagrinėjamo prašymo sugrąžinti vaiką ir vaikas yra apsipratęs su savo nauja aplinka.

2. Laikoma, kad vaiko išvežimas ar laikymas yra neteisėtas, jei:

a) jis pagal valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyveno prieš pat jo išvežimą ar laikymą, teisę pažeidžia asmeniui, institucijai ar kuriais nors kitai organizacijai individualiai ar bendrai paskirtas globos teises ir

b) išvežimo ar laikymo metu tomis teisėmis buvo faktiškai naudojamosi, individualiai ar bendrai, arba būtų buvę taip naudojamosi, jei vaikas nebūtų išvežtas ar laikytas.

Globos teisės, nurodytos ankstesniame a punkte, gali atsirasti visų pirma pagal teisę, pagal teisminį ar administracinį sprendimą arba pagal susitarimą, kuris pagal tos valstybės teisę yra teisiškai galiojantis.

3. Tol, kol jurisdikciją turi 1 dalyje pirmą kartą nurodytos institucijos, Susitariančiosios Valstybės, į kurią vaikas buvo išvežtas arba kurioje jis yra laikomas, institucijos pagal 11 straipsnį gali imtis tik tokių skubių priemonių, kurios yra būtinos vaiko asmens ar jo turto apsaugai.

8 straipsnis

1. Išimties tvarka, jei vienos Susitariančiosios Valstybės institucija, kuri pagal 5 arba 6 straipsnį turi jurisdikciją, mano, kad kitos Susitariančiosios Valstybės institucija konkrečiu atveju galėtų geriau įvertinti vaiko interesus, ji gali:

– tiesiogiai ar savo valstybės centrinės įstaigos padedama prašyti tos kitos institucijos prisiimti jurisdikciją taikyti tokias apsaugos priemones, kurias ji laiko esant būtinomis, arba

– sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pasiūlyti šalims pateikti tokį prašymą tos kitos valstybės institucijai.

2. Susitariančiosios Valstybės, į kurių institucijas gali būti kreiptasi, kaip nurodyta ankstesnėje dalyje, yra:

- a) valstybė, kurios pilietis yra vaikas;
- b) valstybė, kurioje yra vaiko turtas;
- c) valstybė, kurios institucijos turi vaiko tėvų prašymą nutraukti jų santuoką, teisiškai pripažinti gyvenančiais skyrium (separacija) arba jų santuoką pripažinti negaliojančia;
- d) valstybė, su kuria vaikas yra glaudžiai susijęs.

3. Atitinkamos institucijos gali keistis savo nuomonėmis.

4. Institucija, į kurią kreipiamasi, kaip nurodyta 1 dalyje, gali prisiimti jurisdikciją iš institucijos, kuri ją turi pagal 5 arba 6 straipsnį, jei ji mano, kad tai atitinka vaiko interesus.

9 straipsnis

1. Jei Susitariančiosios Valstybės institucijos, nurodytos 8 straipsnio 2 dalyje, mano, kad konkrečiu atveju jos galėtų geriau įvertinti vaiko interesus, jos gali:

– tiesiogiai ar tos Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, valstybės centrinės įstaigos padedamos, prašyti kompetentingos institucijos, kad joms suteiktų jurisdikciją imtis apsaugos priemonių, kurias jos laiko esant būtinomis, arba

– pasiūlyti šalims pateikti tokį prašymą Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, institucijai.

2. Atitinkamos institucijos gali keistis savo nuomonėmis.

3. Institucija, inicijavusi prašymą, gali vykdyti jurisdikciją vietoj Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, institucijos tik tuo atveju, jei pastaroji institucija pritarė prašymui.

10 straipsnis

1. Nepažeisdamos 5–9 straipsnių, Susitariančiosios Valstybės institucijos, turinčios jurisdikciją spręsti dėl vaiko, kuris nuolatos gyvena kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, tėvų prašymo nutraukti jų santuoką, teisiškai pripažinti gyvenančiais skyrium (separacija) arba jų santuoką pripažinti negaliojančia, gali, jei jų valstybės teisė tai numato, imtis priemonių tokio vaiko asmeniui arba jo turtui apsaugoti, jei:

a) pradedant bylos nagrinėjimą, vienas iš jo tėvų nuolatos gyvena toje valstybėje ir vienas iš jų turi tėvų pareigas vaiko atžvilgiu, ir

b) šių institucijų jurisdikciją imtis tokių priemonių pripažįsta tėvai ir bet kuris kitas asmuo, turintis tėvų pareigas vaikui, ir tai atitinka vaiko interesus.

2. 1 dalyje nurodyta jurisdikcija imtis vaiko apsaugos priemonių nustoja galioti, kai tik sprendimas patenkinti ar atmesti prašymus nutraukti santuoką, teisiškai pripažinti gyvenančiais skyrium (separacija) ar pripažinti santuoką negaliojančia tapo galutiniu, arba bylos nagrinėjimas baigiamas dėl kurios nors kitos priežasties.

11 straipsnis

1. Visais skubos atvejais bet kurios Susitariančiosios Valstybės, kurios teritorijoje yra vaikas ar jam priklausantis turtas, institucijos turi jurisdikciją imtis būtinų apsaugos priemonių.

2. Priemonės, kurių pagal ankstesnę dalį imamasi dėl Susitariančiojoje Valstybėje nuolatos gyvenančio vaiko, nustoja galioti, kai tik institucijos, kurios turi jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius, ėmėsi priemonių, kurių reikalauja konkreči situacija.

3. Priemonės, kurių imamasi pagal 1 dalį vaiko, nuolatos gyvenančio ne Susitariančiojoje Valstybėje, atžvilgiu nustoja galioti kiekvienoje Susitariančiojoje Valstybėje, kai tik priemonės, kurios buvo būtinos dėl konkrečios situacijos, ir kurių ėmėsi kitos valstybės institucijos, pripažįstamos toje Susitariančiojoje Valstybėje.

12 straipsnis

1. Atsižvelgiant į 7 straipsnį, Susitariančiosios Valstybės, kurios teritorijoje yra vaikas ar jam priklausantis turtas, institucijos turi jurisdikciją imtis laikino pobūdžio vaiko asmens ar turto apsaugos priemonių, kurių poveikis apsiriboja tik tos konkrečios valstybės teritorija, jei tokios priemonės neprieštarauja priemonėms, kurių jau ėmėsi institucijos, turinčios jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius.

2. Priemonės, kurių pagal ankstesnę dalį buvo imtasi dėl vaiko, nuolatos gyvenančio Susitariančiojoje Valstybėje, nustoja galioti, kai tik institucijos, kurios turi jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius, priima sprendimą dėl apsaugos priemonių, kurių gali reikalauti konkreči situacija.

3. Priemonės, kurių pagal 1 dalį buvo imtasi vaiko, nuolatos gyvenančio ne Susitariančiojoje Valstybėje, atžvilgiu, nustoja galioti Susitariančiojoje Valstybėje, kurioje buvo imtasi tų priemonių, kai tik priemonės, kurios buvo būtinos dėl konkrečios situacijos, ir kurių ėmėsi kitos valstybės institucijos pripažįstamos toje Susitariančiojoje Valstybėje.

13 straipsnis

1. Susitariančiosios Valstybės institucijos, kurios pagal 5–10 straipsnius turi jurisdikciją imtis vaiko asmens ar turto apsaugos priemonių, privalo susilaikyti nuo tokios jurisdikcijos vykdymo, jei pradėdant bylos nagrinėjimą kitos Susitariančiosios Valstybės institucijos, kurios prašymo metu turi jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius, prašo imtis atitinkamų priemonių, ir tas prašymas dar yra svarstomas.

2. Ankstesnės dalies nuostatos netaikomos, jei institucijos, kurioms iš pradžių buvo paduotas prašymas imtis priemonių, tokios jurisdikcijos atsisakė.

14 straipsnis

Priemonės, kurių imamasi taikant 5–10 straipsnius, lieka galioti pagal jose nustatytas sąlygas net tuo atveju, kai aplinkybių pasikeitimas panaikino jurisdikcijos nustatymo pagrindą, tol, kol pagal šią Konvenciją jurisdikciją turinčios institucijos iš dalies ar visiškai nepakeitė ar nenutraukė tokių priemonių.

III SKYRIUS TAIKYTINA TEISĖ

15 straipsnis

1. Vykdydamos savo jurisdikciją pagal II skyriaus nuostatas, Susitariančiųjų Valstybių institucijos taiko savo teisę.

2. Tačiau jei vaiko asmens ar turto apsaugai to reikia, jos gali išimties tvarka taikyti ar atsižvelgti į kitos valstybės, su kuria padėtis yra artimai susijusi, teisę.

3. Jei vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta tampa kita Susitariančioji Valstybė, nuo tokio pasikeitimo momento priemonių, kurių buvo imtasi pirmojoje nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje, taikymo sąlygas reglamentuoja tos kitos valstybės teisė.

16 straipsnis

1. Tėvų pareigų nustatymą arba panaikinimą pagal teisę, be teisminės ar administracinės institucijos įsikišimo, reglamentuoja valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, teisė.

2. Tėvų pareigų nustatymą arba panaikinimą susitarimu arba vienašališku aktu, be teisminės ar administracinės institucijos įsikišimo, reglamentuoja valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena tuo metu, kai įsiteisėja susitarimas ar vienašališkas aktas, teisė.

3. Tėvų pareigos pagal valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, teisę išlieka ir po to, kai vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta tampa kita valstybė.

4. Jei vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta pasikeičia, tėvų pareigų priskyrimą pagal teisę kitam asmeniui, kuris tokių pareigų dar neturi, reglamentuoja valstybės, kurioje yra naujoji nuolatinė gyvenamoji vieta, teisė.

17 straipsnis

Tėvų pareigų vykdymą reglamentuoja valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, teisė. Jei vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta pasikeičia, tėvų pareigų vykdymą reglamentuoja valstybės, kurioje yra naujoji nuolatinė gyvenamoji vieta, teisė.

18 straipsnis

Tėvų pareigos, nurodytos 16 straipsnyje, gali būti panaikintos arba jų vykdymo sąlygos pakeistos priemonėmis, kurios yra taikomos pagal šią Konvenciją.

19 straipsnis

1. Sandorio, sudaryto trečiosios šalies ir kito asmens, kuris pagal valstybės, kurioje buvo sudarytas sandoris, teisę turėtų teisę veikti kaip teisėtas vaiko atstovas, galiojimo negalima užginčyti ir trečioji šalis negali būti laikoma atsakinga vien tik tuo pagrindu, kad kitas asmuo pagal šio skyriaus nuostatas nustatytą teisę neturėjo teisės veikti kaip teisėtas vaiko atstovas, nebent trečioji šalis žinojo ar turėjo žinoti, kad tėvų pareigas reglamentuoja pastaroji teisė.

2. Ankstesnė dalis taikoma tik tuo atveju, jei sandorį sudarė asmenys, esantys tos pačios valstybės teritorijoje.

20 straipsnis

Šio skyriaus nuostatos taikomos net ir tuo atveju, kai jų nurodyta teisė yra ne Susitariančiosios Valstybės teisė.

21 straipsnis

1. Šiame skyriuje sąvoka „teisė“ – tai valstybėje galiojanti teisė, išskyrus teisės pasirinkimo taisyklės.

2. Tačiau jei teisė, taikytina pagal 16 straipsnį, yra ne Susitariančiosios Valstybės ir jei tos valstybės teisės pasirinkimo taisyklės nustato teisę kitos ne Susitariančiosios Valstybės, kuri

taikytų savo teisę, taikoma pastarosios valstybės teisė. Jei toji kita ne Susitariančioji Valstybė netaikytų savo teisės, taikytina yra teisė, kurią nustato 16 straipsnis.

22 straipsnis

Teisę, kurią nurodo šio skyriaus nuostatos, galima atsisakyti taikyti tik tuo atveju, jei, atsižvelgiant į vaiko interesus, jos taikymas aiškiai prieštarautų viešajai tvarkai.

IV SKYRIUS PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS

23 straipsnis

1. Priemonės, kurias taiko vienos Susitariančiosios Valstybės institucijos, pripažįstamos pagal teisę visose kitose Susitariančiosiose Valstybėse.

2. Tačiau galima atsisakyti pripažinti:

a) jei priemonę taikė institucija, kurios jurisdikcija nebuvo pagrįsta kuriuo nors vienu II skyriuje nurodytu pagrindu;

b) jei, išskyrus skubos atvejus, priemonė buvo taikyta teismo ar administracinio bylos nagrinėjimo metu, nesuteikus vaikui galimybės būti išklaustam ir pažeidžiant prašomosios valstybės pagrindinius bylos nagrinėjimo principus;

c) bet kurio asmens, teigiančio, kad priemonė pažeidžia jo kaip tėvo pareigas, prašymu, jei, išskyrus skubos atvejus, tokia priemonė buvo taikyta nesuteikus tokiam asmeniui galimybės būti išklaustam;

d) jei, atsižvelgiant į vaiko interesus, toks pripažinimas aiškiai prieštarauja prašomosios valstybės viešajai tvarkai;

e) jei priemonė yra nesuderinama su vėlesne priemone, kurios imamasi ne Susitariančiojoje Valstybėje, kurioje vaikas nuolatos gyvena, kai vėlesnė priemonė atitinka prašomosios valstybės pripažinimo reikalavimus;

f) jei nebuvo laikomasi 33 straipsnyje nustatytos procedūros.

24 straipsnis

Nepažeidžiant 23 straipsnio 1 dalies, bet kuris suinteresuotas asmuo gali prašyti vienos Susitariančiosios Valstybės kompetentingų institucijų, kad jos nuspręstų dėl priemonės, taikytos kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, pripažinimo ar nepripažinimo. Procedūrą reglamentuoja prašomosios valstybės teisė.

25 straipsnis

Prašomosios valstybės institucija privalo atsižvelgti į valstybės, kurioje taikoma priemonė, institucijos nustatytus faktus, kuriais paremta jos jurisdikcija.

26 straipsnis

1. Jei priemonės, taikomas ir vykdytinas vienoje Susitariančiojoje Valstybėje, reikia vykdyti kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, suinteresuotos šalies prašymu tokios priemonės toje kitoje valstybėje skelbiamos vykdytinomis arba registruojamos vykdymui toje kitoje valstybėje vadovaujantis procedūra, nustatyta pastarosios valstybės teisėje.

2. Kiekviena Susitariančioji Valstybė priemonių vykdytinumo skelbimui ar registravimui taiko paprastą ir greitą procedūrą.

3. Atsisakyti priemonės skelbti vykdytinomis ar registruoti galima tik dėl vienos iš priežasčių, nurodytų 23 straipsnio 2 dalyje.

27 straipsnis

Nepažeidžiant peržiūrėjimo, būtino taikant ankstesnius straipsnius, priemonės, kurių imamasi, neperžiūrimos iš esmės.

28 straipsnis

Priemonės, kurių imamasi vienoje Susitariančiojoje Valstybėje ir kurios paskelbtos vykdytinomis ar registruotos vykdymui kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, vykdomos toje kitoje valstybėje, tarsi jų būtų imtasi tos valstybės institucijų. Vykdytas atliekamas pagal prašomosios valstybės teisę ir tokiu mastu, kurį nustato ši teisė, atsižvelgiant į vaiko interesus.

V SKYRIUS BENDRADARBIAVIMAS

29 straipsnis

1. Susitariančioji Valstybė paskiria centrinę įstaigą pareigoms, kurias tokioms įstaigoms nustato ši Konvencija, atlikti.

2. Federacinės valstybės, valstybės, kuriose yra daugiau nei viena teisės sistemos, arba valstybės, turinčios autonominius teritorijos vienetus, gali paskirti daugiau nei vieną centrinę įstaigą ir nurodyti jų funkcijų teritorinį ar asmeninį mastą. Kai valstybė yra paskyrusi daugiau nei vieną centrinę įstaigą, ji paskiria vieną centrinę įstaigą, kuriai gali būti adresuojama bet kokia korespondencija, skirta perduoti atitinkamai tos valstybės centrinei įstaigai.

30 straipsnis

1. Centrinės įstaigos bendradarbiauja viena su kita ir skatina savo valstybių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą siekiant šios Konvencijos tikslų.

2. Taikydamos šią Konvenciją, jos imasi atitinkamų priemonių suteikti informaciją apie savo valstybės įstatymus ir jų valstybėse galimas paslaugas, susijusias su vaikų apsauga.

31 straipsnis

Susitariančiosios Valstybės centrinė įstaiga tiesiogiai ar per valstybės institucijas ar kitokias organizacijas imasi visų atitinkamų priemonių:

a) palengvinti susižinojimą ir teikti 8 ir 9 straipsniuose bei šiame skyriuje nurodytą pagalbą;

b) tarpininkavimo, sutaikinimo ar panašiomis priemonėmis padeda susitarti dėl vaiko asmens ar turto apsaugos tais atvejais, kuriems taikoma ši Konvencija;

c) kitos Susitariančiosios Valstybės kompetentingos institucijos prašymu teikia pagalbą nustatant vaiko buvimo vietą, kai atrodo, kad vaikas gali būti prašomos valstybės teritorijoje ir jam gali reikėti apsaugos.

32 straipsnis

Susitariančiosios Valstybės, su kuria vaikas yra labiausiai susijęs, centrinės įstaigos ar kitos kompetentingos institucijos prašymu, kuris pateikiamas kartu nurodant pagrįstas tokio prašymo priežastis, Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena ir yra, centrinė įstaiga tiesiogiai ar per valstybės institucijas ar kitas organizacijas gali:

a) suteikti duomenų apie vaiko padėtį;

b) prašyti savo valstybės kompetentingos institucijos apsvarstyti, ar reikia imtis priemonių vaiko asmeniui ar turtui apsaugoti.

33 straipsnis

1. Jei institucija, turinti jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius, planuoja įkurdinti vaiką globėjo šeimoje ar globos institucijoje ar atiduoti *kafalos* ar analogiškos institucijos globai ir jei toks įkurdinimas ar atidavimas globai turi vykti kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, toji institucija pirmiausia konsultuojasi su pastarosios valstybės centrine įstaiga ar kita kompetentinga institucija. Tuo tikslu ji pateikia ataskaitą dėl vaiko kartu su planuojamo įkurdinimo ar atidavimo globai pagrindimu.

2. Sprendimas dėl įkurdinimo ar globos paskyrimo gali būti priimtas prašančiojoje valstybėje tik tuo atveju, jei prašomosios valstybės centrinė įstaiga ar kita kompetentinga institucija, atsižvelgdama į vaiko interesus, sutinka su tokiu įkurdinimu ar globos paskyrimu.

34 straipsnis

1. Jei yra planuojama kokia nors apsaugos priemonė ir to reikalauja vaiko padėtis, kompetentingos pagal šią Konvenciją institucijos gali prašyti bet kurios kitos Susitariančiosios Valstybės institucijos, kuri turi informacijos, susijusios su vaiko apsauga, tokią informaciją joms suteikti.

2. Susitariančioji Valstybė gali pareikšti, kad prašymai pagal šio straipsnio 1 dalį turi būti perduodami jos institucijoms tik per jos centrinę įstaigą.

35 straipsnis

1. Susitariančiosios Valstybės kompetentingos institucijos gali prašyti kitos Susitariančiosios Valstybės institucijų padėti įgyvendinti apsaugos priemones, taikomas pagal šią Konvenciją, ypač užtikrinant bendravimo su vaiku teises ir teisę palaikyti su juo reguliarius tiesioginius santykius.

2. Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos negyvena, institucijos gali vieno iš tėvų, gyvenančio toje valstybėje ir norinčio gauti ar toliau turėti galimybę bendrauti su vaiku, prašymu rinkti informaciją ar įrodymus ir nustatyti faktus, kurių reikia sprendžiant, ar tokiam tėvui tinka suteikti galimybę bendrauti su vaiku ir kokiomis sąlygomis toks bendravimas turi vykti. Institucija, kuri pagal 5–10 straipsnius turi jurisdikciją spręsti, ar patenkinti prašymą dėl bendravimo su vaiku, prieš priimdama sprendimą, priima ir svarsto tokią informaciją, įrodymus bei nustatytus faktus.

3. Institucija, turinti jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius spręsti dėl bendravimo, gali atidėti procesą, laukdama pagal 2 dalį pateikto prašymo rezultatų, ypač tais atvejais, kai ji svarsto prašymą apriboti ar panaikinti bendravimo teises, suteiktas valstybėje, kurioje vaikas anksčiau nuolatos gyveno.

4. Šis straipsnis nekliudo institucijai, turinčiai jurisdikciją pagal 5–10 straipsnius, imtis laikinų priemonių tol, kol laukiama pagal šio straipsnio 2 dalį pateikto prašymo rezultatų.

36 straipsnis

Visais atvejais, kai vaikui gresia rimtas pavojus, Susitariančiosios Valstybės, kurioje yra imamasi ar ketinama imtis vaiko apsaugos priemonių, kompetentingos institucijos, gavusios informaciją, kad vaiko gyvenamoji vieta perkelta į kitą valstybę arba kad vaikas yra kitoje valstybėje, tos kitos valstybės institucijoms praneša apie esamą pavojų ir apie taikomas ar ketinamas taikyti priemones.

37 straipsnis

Institucija neprašo ir neperduoda jokios informacijos pagal šį skyrių, jei, jos nuomone, tai keltų pavojų vaiko asmeniui ar turtui arba sudarytų rimtą grėsmę vaiko šeimos nario laisvei ar gyvybei.

38 straipsnis

1. Nepažeisdamos galimybės reikalauti pagrįstų mokesčių už suteiktas paslaugas, Susitariančiųjų Valstybių centrinės įstaigos ir kitos valstybės institucijos padengia savo pačių sąnaudas, patirtas taikant šio skyriaus nuostatas.

2. Bet kuri Susitariančioji Valstybė gali sudaryti susitarimus su viena ar keliomis kitomis Susitariančiosiomis Valstybėmis dėl mokesčių pasiskirstymo.

39 straipsnis

Bet kuri Susitariančioji Valstybė gali sudaryti susitarimus su viena ar keliomis kitomis Susitariančiosiomis Valstybėmis, siekdamas patobulinti šio skyriaus nuostatų taikymą jų tarpusavio santykiams. Valstybės, sudariusios tokį susitarimą, jo kopiją perduoda šios Konvencijos depozitarui.

VI SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

40 straipsnis

1. Susitariančiosios Valstybės, kurioje vaikas nuolatos gyvena, arba Susitariančiosios Valstybės, kurioje imamas kokios nors apsaugos priemonės, institucijos tėvų pareigas už vaiką turinčio asmens arba asmens, kuriam patikėta vaiko asmens ar turto apsauga, prašymu gali išduoti pažymėjimą, nurodantį to asmens vaidmenį, kuris suteikia jam teisę veikti ir suteiktus įgaliojimus.

2. Laikoma, kad, nesant priešingų įrodymų, pažymėjime nurodytas vaidmuo ir įgaliojimai yra suteikti tam asmeniui.

3. Kiekviena Susitariančioji Valstybė paskiria institucijas, kompetentingas pažymėjimui parengti.

41 straipsnis

Asmens duomenys, surinkti ar perduoti pagal šią Konvenciją, naudojami tik tais tikslais, kuriais jie buvo surinkti ar perduoti.

42 straipsnis

Institucijos, kurioms perduota informacija, užtikrina jos konfidencialumą pagal savo valstybės teisę.

43 straipsnis

Visiems pagal šią Konvenciją persiūstiems ar pristatytiems dokumentams legalizavimas ar kitas panašus formalumas netaikomas.

44 straipsnis

Kiekviena Susitariančioji Valstybė gali paskirti institucijas, kurioms adresuojami prašymai pagal 8, 9 ir 33 straipsnius.

45 straipsnis

1. Apie paskyrimus, nurodytus 29 ir 44 straipsniuose, pranešama Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos Nuolatiniam biurui.

2. 34 straipsnio 2 dalyje nurodytas pareiškimas pateikiamas Konvencijos depozitarui.

46 straipsnis

Susitariančioji Valstybė, kurioje vaiko ir jo turto apsaugai taikomos skirtingos teisės sistemos ar teisės normų rinkiniai, Konvencijos normų neprivalo taikyti prieštaravimams, kurie kyla tik dėl tokių skirtingų sistemų ar teisės normų rinkinių.

47 straipsnis

Jei valstybėje, kurioje šios Konvencijos taikymo srityje skirtinguose teritorijos vienetuose taikomos dvi ar daugiau teisės sistemų ar teisės normų rinkinių:

1) nuoroda į nuolatinę gyvenamąją vietą toje valstybėje suprantama kaip nuoroda į nuolatinę gyvenamąją vietą teritorijos vienetė;

2) nuoroda į vaiko buvimą toje valstybėje suprantama kaip vaiko buvimas teritorijos vienetė;

3) nuoroda į vaiko turto buvimo vietą toje valstybėje suprantama kaip vaiko turto buvimo vieta teritorijos vienetė;

4) nuoroda į valstybę, kurios pilietis yra vaikas, suprantama kaip nuoroda į teritorijos vienetą, kurį nurodo tos valstybės teisė, arba, jei atitinkamų normų nėra, – į teritorijos vienetą, su kuriuo vaikas yra labiausiai susijęs;

5) nuoroda į valstybę, kurios institucijos turi vaiko tėvų prašymą nutraukti jų santuoką, teisiškai pripažinti gyvenančiais skyrium (separacija) ar jų santuoką pripažinti negaliojančia, suprantama kaip nuoroda į teritorijos vienetą, kurio institucijos turi tokį prašymą;

6) nuoroda į valstybę, su kuria vaikas labiausiai susijęs, suprantama kaip nuoroda į teritorijos vienetą, su kuriuo vaikas labiausiai susijęs;

7) nuoroda į valstybę, į kurią vaikas yra išvežtas arba kurioje jis yra sulaikytas, suprantama kaip nuoroda į atitinkamą teritorijos vienetą, į kurį vaikas yra išvežtas ar kuriame jis yra laikomas;

8) nuoroda į tos valstybės organizacijas ir institucijas, išskyrus centrinės įstaigas, suprantama kaip nuoroda į organizacijas ir institucijas, įgaliotas veikti tame teritorijos vienetė;

9) nuoroda į valstybės, kurioje imtasi tam tikros priemonės, teisę ar procedūrą suprantama kaip nuoroda į teritorijos vieneto, kuriame imtasi tos priemonės, teisę ir procedūrą;

10) nuoroda į prašomosios valstybės teisę, procedūrą ar instituciją suprantama kaip nuoroda į teritorijos vieneto, kuriame prašoma pripažinimo ar vykdymo, teisę, procedūrą ar instituciją.

48 straipsnis

Nustatant taikytiną pagal III skyrių teisę valstybei, kurioje yra du ar keli teritorijos vienetai – kiekvienas su savo teisės sistema arba teisės normų rinkiniu, taikytinu šios Konvencijos klausimais, taikomos šios taisyklės:

a) jei tokioje valstybėje yra galiojančios normos, nurodančios, kurio teritorijos vieneto teisė yra taikytina, taikoma to vieneto teisė;

b) jei tokių normų nėra, taikoma atitinkamo teritorijos vieneto, apibrėžto 47 straipsnyje, teisė.

49 straipsnis

Nustatant taikytiną pagal III skyrių teisę valstybei, kurioje yra dvi ar kelios teisės sistemos ar teisės normų rinkiniai, taikytini įvairių kategorijų asmenims šios Konvencijos klausimais, taikomos šios taisyklės:

a) jei tokioje valstybėje yra normos, nurodančios, kuri iš tokių teisių yra taikytina, taikoma ta teisė;

b) jei tokių normų nėra, taikoma teisės sistema ar teisės normų rinkinys, su kuriuo vaikas yra labiausiai susijęs.

50 straipsnis

Ši Konvencija nedaro poveikio 1980 m. spalio 25 d. *Konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų* taikymui abiejų Konvencijų Šalių santykiams. Tačiau nekliudoma remtis šia Konvencija, siekiant vaiko, kuris yra neteisėtai išvežtas ar laikomas, sugražinimo ar tvarkant bendravimo teises.

51 straipsnis

Susitariančiųjų Valstybių tarpusavio santykiams ši Konvencija pakeičia 1961 m. spalio 5 d. *Konvenciją dėl valdžios institucijų įgaliojimų ir taikytinos teisės nepilnamečių apsaugos srityje* ir *Nepilnamečių globos konvenciją*, pasirašytą 1902 m. birželio 12 d. Hagoje, nepažeidžiant priemonių, taikomų pagal pirmiau nurodytą 1961 m. spalio 5 d. Konvenciją, pripažinimo.

52 straipsnis

1. Ši Konvencija nedaro poveikio jokiame tarptautiniame dokumentui, kurio šalys yra Susitariančiosios Valstybės ir kuriame yra nuostatos šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais, jei valstybės, tokio dokumento šalys, nėra padariusios priešingo pareiškimo.

2. Ši Konvencija nedaro poveikio vienos ar kelių Susitariančiųjų Valstybių galimybei sudaryti susitarimus, kuriuose yra nuostatų šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais, susijusiais su vaikais, kurie nuolatos gyvena vienoje iš valstybių, tokio susitarimo šalių.

3. Susitarimai, kuriuos viena ar kelios Susitariančiosios Valstybės sudarys šios Konvencijos taikymo srityje, nedaro poveikio šios Konvencijos nuostatų taikymui tokių valstybių santykiams su kitomis Susitariančiosiomis Valstybėmis.

4. Ankstesnės šio straipsnio dalys taip pat taikomos bendriesiems įstatymams, paremiamiems specialiais atitinkamų valstybių regioninio ar kitokio pobūdžio ryšiais.

53 straipsnis

1. Ši Konvencija taikoma priemonėms tik tuo atveju, jei jos taikomos valstybėje, kurios atžvilgiu Konvencija yra įsigaliojusi.

2. Ši Konvencija taikoma priemonių, kurių po jos įsigaliojimo imtasi vienoje valstybėje, pripažinimui ir vykdymui tarp tos valstybės ir prašomosios valstybės.

54 straipsnis

1. Visa informacija, siunčiama Susitariančiosios Valstybės centrinei įstaigai ar kitai institucijai, rašoma originalo kalba, pridedant vertimą į kitos valstybės valstybinę kalbą ar vieną iš jos valstybinių kalbų arba, kai tai neįmanoma, vertimą į anglų ar prancūzų kalbas.

2. Tačiau Susitariančioji Valstybė, darydama išlygą pagal 60 straipsnį, gali prieštarauti anglų ar prancūzų kalbų vartojimui, bet ne abiejų.

55 straipsnis

1. Susitariančioji Valstybė, vadovaudamasi 60 straipsniu, gali:

a) pasilikti savo institucijų jurisdikciją imtis priemonių vaiko turtui, esančiam jos teritorijoje, apsaugoti;

b) pasilikti teisę nepripažinti tėvų pareigų ar priemonės, jei ji yra nesuderinama su bet kuria priemone, kurią jos institucijos taiko tokiame turtui.

2. Išlyga gali būti apribota tam tikromis turto kategorijomis.

56 straipsnis

Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos generalinis sekretorius reguliariai kviečia specialią komisiją šios Konvencijos praktiniam veikimui apžvelgti.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57 straipsnis

1. Ši Konvencija teikiama pasirašyti valstybėms, kurios dalyvavo Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos aštuonioliktoje sesijoje.

2. Konvencija turi būti ratifikuota, priimta arba patvirtinta; ratifikavimo, priėmimo arba patvirtinimo dokumentai deponuojami Nyderlandų Karalystės užsienio reikalų ministerijoje, kuri yra šios Konvencijos depozitaras.

58 straipsnis

1. Bet kuri kita valstybė gali prisijungti prie šios Konvencijos po jos įsigaliojimo pagal 61 straipsnio 1 dalį.

2. Prisijungimo dokumentas deponuojamas depozitarui.

3. Toks prisijungimas įsigalioja tik prisijungiančiosios valstybės ir tų Susitariančiųjų Valstybių, kurios per šešis mėnesius nuo pranešimo, nurodyto 63 straipsnio b punkte, gavimo dienos nepareiškė prieštaravimų dėl prisijungimo, santykiams. Tokį prieštaravimą valstybės taip pat gali pareikšti ratifikuodamos, priimdamos ar patvirtindamos Konvenciją po prisijungimo. Apie visus tokius prieštaravimus pranešama depozitarui.

59 straipsnis

1. Jei valstybė turi du ar daugiau teritorijos vienetų, kuriuose šios Konvencijos reglamentuojamais klausimais taikomos skirtingos teisės sistemos, tokia valstybė pasirašydama, ratifikuodama, priimdama, patvirtindama ar prisijungdama gali pareikšti, kad Konvencija galioja visiems jos teritorijos vienetams arba tik vienam ar keliems iš jų, ir gali pakeisti tokį pareiškimą bet kuriuo metu pateikdama kitą pareiškimą.

2. Apie tokį pareiškimą pranešama depozitarui ir jame aiškiai nurodomi tie teritorijos vienetai, kuriems taikoma Konvencija.

3. Jei valstybė nepadaro jokio pareiškimo pagal šį straipsnį, Konvencija taikoma visiems tos valstybės teritorijos vienetams.

60 straipsnis

1. Bet kuri valstybė ne vėliau kaip ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo metu ar darydama pareiškimą pagal 59 straipsnį gali padaryti vieną arba abi išlygas, numatytas 54 straipsnio 2 dalyje ir 55 straipsnyje. Jokių kitų išlygų daryti negalima.

2. Bet kuri valstybė bet kuriuo metu gali atšaukti savo išlygą. Apie išlygos atšaukimą pranešama depozitarui.

3. Išlyga nustoja galioti pirmąją trečio kalendorinio mėnesio dieną nuo ankstesnėje dalyje nurodyto pranešimo dienos.

61 straipsnis

1. Konvencija įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo trečio ratifikavimo, priėmimo ar patvirtinimo dokumento, nurodyto 57 straipsnyje, deponavimo dienos.

2. Vėliau Konvencija įsigalioja:

a) kiekvienai ją vėliau ratifikuojančiai, priimančiai ar patvirtinančiai valstybei – pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo jos ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumento deponavimo dienos;

b) kiekvienai prisijungiančiai valstybei – pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo 58 straipsnio 3 dalyje nurodyto šešių mėnesių laikotarpio pabaigos;

c) teritorijos vienetui, kuriam išplečiamas šios Konvencijos taikymas vadovaujantis 59 straipsniu, – pirmą mėnesio dieną praėjus trims mėnesiams nuo tame straipsnyje nurodyto pranešimo dienos.

62 straipsnis

1. Valstybė, šios Konvencijos Šalis, gali šią Konvenciją denonsuoti depozitarui adresuotu rašytiniu pranešimu. Denonsavimą galima apriboti tam tikrais teritorijų vienetais, kuriems taikoma ši Konvencija.

2. Denonsavimas įsigalioja pirmą mėnesio dieną praėjus dvylikai mėnesių nuo tos dienos, kai depozitaras gavo apie jį pranešimą. Kai pranešime yra nurodytas ilgesnis denonsavimo įsigaliojimo laikotarpis, denonsavimas įsigalioja pasibaigus tam ilgesniam laikotarpiui.

63 straipsnis

Depozitaras Hagos privatinės tarptautinės teisės konferencijos valstybėms narėms ir valstybėms, prisijungusioms pagal 58 straipsnį, praneša apie:

- a) kiekvieną pasirašymą, ratifikavimą, priėmimą ir patvirtinimą, nurodytą 57 straipsnyje;
- b) kiekvieną prisijungimą ir pareikštą prieštaravimą dėl prisijungimo, nurodytą 58 straipsnyje;
- c) datą, kada ši Konvencija įsigalioja pagal 61 straipsnį;
- d) pareiškimus, nurodytus 34 straipsnio 2 dalyje ir 59 straipsnyje;
- e) susitarimus, nurodytus 39 straipsnyje;
- f) išlygas, nurodytas 54 straipsnio 2 dalyje ir 55 straipsnyje, bei jų atšaukimus, nurodytus 60 straipsnio 2 dalyje;
- g) denonsavimus, nurodytus 62 straipsnyje.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją.

PRIIMTA 1996 m. spalio 19 d. Hagoje anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra autentiški ir vienu egzemplioriumi deponuojami Nyderlandų Karalystės Vyriausybės archyvuose. Patvirtinta kopija diplomatiniais kanalais siunčiama kiekvienai valstybei, dalyvavusiai Hagos privatinės tarptautinės teisės konferencijos aštuonioliktojoje sesijoje.
